

když jí byl rok. Nicméně my ostatní z toho máme užitek v podobě skvělé porce něžných a emocionálně podaných písní, které v sobě mají až léčivou sílu a nadčasovost. I proto tahle deska není jen kuriozitou, vzniklou z obvyklého obdivu autora k původním tvůrcům, ale vyrovnanou a dotaženou poctou, kde jednotlivé písně nejen získávají zpět zašlou krásu, ale i nové, aktuální významy. Už proto, ačkoli nejde o novou autorskou tvorbu, album představuje výrazný krok vpřed.

Antonín Kocábek

HOUSTON PERSON & RON CARTER *Chemistry*

High Note, 2016, 49:27

Kdyby měly recenze v UNI titulek, hodil by se snad následující: Chvála průzračnosti. Dvě legendy, jednaosmdesátiletý saxofonista Houston Person a devětasmdesátiletý kontrabasista Ron Carter, vědí o společné chemii (*Chemistry*) jazzové komunikace všechno. Jak jim jde spolupráce v duu, předvádějí příležitostně od roku 1989, kdy vyhlásili, že mají *Something In Common*, něco společného. Oním společným je krom v jazzu nezbytné schopnosti vzájemného naslouchání také láska ke standardům a nechuť ke komplikovanějším produkcím. Skoro by se chtělo album odmávnout, že jde o další kolekci provařených standardů, jakých vznikají každou chvíli tucty a profici úroveň Persona a Cartera je bez přípravy vyplivnou za jedno odpoledne. Kdyby ovšem nahrávka nebyla tak... krásná.

Vznikla 22. prosince 2015 a asi ji poznamenala sváteční předvánoční nálada, i když nejde o desku sezónní. (Spíš bylo levně k máni nahrávací studio). Pánové si zlehka pohrávají s notoricky známými nápěvy *Bye Bye Blackbird*, *Blue Monk* či *When I Fall In Love*, jakoby si pro legraci pinkali balónkem. Pokud je v tom léty zkušeností nabytá rutina, není slyšet. Posлуhač vzniká konejšivý, harmonický rozhovor, prociťtělý přednes, úctyhodnou plností a elegantní ohebností tónů tenoru i basy, zdánlivě snadno působící souhru. Snad se ona lehkost bere z faktu, na který jednou v rozhovoru upozornil Ron Carter: „Houston totiž zná mnohem víc melodií než kdokoliv jiný.“ Nejen zná, ale především do detailu chápe. Možná v onom hlubokém intuitivním pochopení, jak melodie působí na první i druhou signální, tkví rozdíl mezi tuctovostí – a schopností Persona & Cartera pro-

Norbert Stein

dchnout něčím navíc (a zároveň nepřelácat) každý nápěv, jaký si vezmou do hlavy. Přestože *Chemistry* není ani nechce být výjimečným počinem, ale „jenom“ chvilkou záměrně konzervativní, jakoby mimoděk zachycené, posluhačsky oddechové muziky.

Tomáš S. Polívka

NORBERT STEIN / PATA MESSENGERS *Friends & Dragons*

Pata Music, 2016, 19:40

Hudební skladatel a tenorsaxofonista Norbert Stein vymyslel svoji pata hudbu, protože se chtěl odlišit od jinačího zaškatulkování, vytvořit překvapivou otevřenost a smazat hranice mezi žánry. Proto se se střídavou různorodostí přichýlil více tu k jazzu, tu k world music včetně javánského zbarvení, tu ke zvukové ambaláži, tu ho inspirovalo výtvarné umění, tu zase pohádka (Kráska a zvíře). Zvukově kolísal od drobných formací až po velkokapelový sound. Tentokrát – v případě epického formátu *Friends & Dragons* – zvolil kvartet, ve kterém účinkují Nicola Hein s elektrickou kytarou, Joscha Oetz s kontrabasem a Etienne Nillesen u prepravovaného snare a cymbálů. A podle mne mu jde spíše o nezákladnou oddechovku, polotačnickou, polosladkou, rozhubovanou vůdčím sa-

xem za ztišeného rozhoupávání basy, podtřaskávání bicích elementů a vytřepetávání kytary. Čtyři skladby mají sice určitou proměnlivost, všeobecně však setrvává pokora k pochopeným předlohám i jejich rozverňování a podšprajcování rozvážně pěního saxu, který se občas rozehrává až do galimatyášování. Celkový dojem? Otevřená náruč, objímavost, pospokojování, až dospokojování, lákavá omamnost. Jednou ze skladby vytrylkují ptáci, podruhé se kytara z útržkového prohřívání letní krajiny pod uštěpačným saxem zprovokativně a rozváděně proběsní, aby se všichni ve vykroužené melodičnosti vrátili k promeditované potěše a rozjímání.

K tomuto chlácholivému sněmování se hlásí všichni: Steinův sax je pohodový, rozjímavý i rozvažujícíně jímavý, lahodný, Heinova elektrická kytara podbrnkává, vyčkávavě prodlévavá, zasóljuje si rozpovídavě až do hřmotného vypětí a bezhlavého úprku, Oetzova basa je pořádkumilovně zavinutá s domovskou přichylností a Nillesen vše proklepává i jemnohrubě prořezává, decentně i roztrušovaně podusává.

Beru tudíž tento Steinův krátkometrážní opus spíše jako ochutnávku, jako chuťovku, dosti tradičně (na Steina) pojatou, nepřiliš rozkřičenou, aby ji přijalo co nejširší publikum. Je spíše přátelská, nežli dračí, možná je pouze trochu dráčekovská, zůstává však v pohodě. Je tu i možnost, že Stein demonstruje svoji rezignaci na experimentálnější ambaláž, ale tomu příliš nevěřím.

Nevěřím, že by Stein napříště nechystal opět výpad někam, kde ještě nebyl.

Z. K. Slabý

DIANA KRALL

Kongresové centrum, 3. července 2016
Praha

Nebývá běžné, abychom mohli takřikajíc v přímém přenosu sledovat zrod opravdu veliké jazzové hvězdy a pak její následný vývoj. U Diany Krallové se to přihodilo. Poprvé přijela do Lucerna Music Baru na počátku velké kariéry, ještě v natkingcoleovském triu bez bicích (s jiskrným Russellem Malonem u kytary) nedlouho po úspěchu druhé desky pro label Impulse! (*All For You*, 1996), sestavené výhradně právě z Coleova repetoáru. A pak se do Prahy průběžně vracela. Neznáme ji živě pouze za doprovodu velkého orchestru, což je ale také spíš výjimečné, především vystupuje s menšími sestavami. Viděli jsme, jak zraje coby osobnost, jedinečná v prorostlé dvojroli sugestivní zpěvačky a technicky vyspělé i tvořivé pianistky. Tetelili se společně s ní chladem vanoucími zpod překryté ledové plochy holešovické haly, ale i očekáváním věcí příštích, když zahrála songy z desky *The Girl In The Other Room* (2004), které napsala společně se svým novomanželem Elvisem Costellem. Ale pak zase pochopili, anebo se smířili s tím, že publikum na celém světě miluje Dianu především coby tvořivou interpretku standardů. A bavili se režijně vystavěným, dotáčkami, kostýmy, scénou a připravenými promluvkami stmelenu show s lehce rozšířeným bandem, která vycházela z předposledního alba *Glad Rag Doll* (2012), pocty muzice starých barů a šantánů.

Letos se Krallová objevila znovu v tradiční roli, žádné vylomeniny nenabídla, ale i v rozsáhlém prostoru Kongresového sálu postupně vytvořila až intimní atmosféru. A listovala většinou ze svých dvanácti desek. Od *I Love Being Here With You* z pera Peggy Leeové, již už od časů disku *Only Trust Your Heart* (1995) ráda koncerty začínává, a skoro překotným tempem téhle bluesové swingovky se dostává do provozní teploty, až po Dylanův valčíček *Wallflower*, titulní píseň loňského alba.

Přes řadu notoricky známých položek „velkého amerického zpěvníku“, proslavených nejen jako čísla broadwayských muzikálů, ale četnými verzemi největších vokalistů historie. Jimž ale není nijak poplatná a všechny je bere do rukou a hrdla po svém. Přičemž podstatným, pro řadového posluchače asi nenápadným prvkem celého programu, je důkladná proaranžovanost standardů, zásadními riffy, groovy, do noty vy-psanými motivky, střídáním temp (v *Cheek To Cheek* natřikrát) a meter, využíváním dynamického spektra a barevných možností skupiny.

Vedle méně známého bubeníka Karrieho Ringgins a ostříleného kontrabasisty Roberta Hursta je v ní už delší dobu Anthony Wilson, skvělý doprovod a vynalézavý, vlastně hlavní, sólista střídající podle potřeby několik kytar. Kdyby nic jiného, pak aspoň jeho krásné intro k Jobimově sambě *Quiet Nights* muselo okouzlit snad každého. Anebo sóličko s gypsy-jazzovým zvukem a stylem v *Boulevard Of Broken Dreams*. Krallová hrála na piano, jak to od ní dobře známe – suverénně, vkusně, nepředvádívě, s velikou rytmickou jistotou a vnitřním klidem. I díky stmelené trojici, k protagonistce pozorné a na ni neustále napojené. Celek zní zcela uvolněně, ale je za tím důsledná práce. A ovšem také kumulace talentů.

Minule rozpovídaná a například promítaná foto z rodinného alba vtipně komentující Diana se tentokrát v komornější poloze logicky soustředila na výkon svůj i kolegů, a dbala na udržení navozené atmosféry. Do níž vtáhla auditorium se zkušeností profesionálky, která nepředstírá, jak ji těší a energií nabíjí to, co tak výtečně ovládá. Jak už řečeno, po svém. Jen si to vemte: vždyť pro mnoho lidí nejsugestivnější a nejkultivovanější jazzová zpěvačka současnosti přece vlastně nedisponuje žádným velkým hlasem a rozsahem! Ale zato jednoznačnou muzikalností a nejen hudební inteligencí. A darem zprostředkovat i limitovanými prostředky silně emoce.

Ondřej Konrád

GYÖRGY LIGETI

Aventures & Nouvelles Aventures

PETR KOTÍK

William William

Důl Hlubina – Staré koupelny, 27. června 2016
Ostrava

Biennální Dny nové opery Ostrava se letos konaly již potřetí a dokázaly, že v daném žánru se neustále něco děje a že je kam sahat i do minulosti. To ukázal hned první den, který otevřelo přelomové dílo Györgye Ligetiho ze šedesátých let minulého století, v němž použil umělouč a libreto tak vznikalo současně s hudbou. Sám autor ho označuje za nonsens, jehož východiskem jsou vztahy afektivních způsobů chování, a rozhodně nedoporučuje mu dávat hlubší smysl. To zní hodně abstraktně, ale ostravské představení režirované Katharinou Schmitt mělo jasnou tvář a podtrhovalo humornou absurditu. Tomu pochopitelně napomohly dokonalé výkony všech pěvců, kteří se zhostili svých rolí

s nesmírným nasazením a prokázali i svůj komický talent nikoliv ve smyslu nějaké grotesky, ale právě umocněním oněch nonsensových gest. Jasně vévodil německý barytonista Markus Hollop, jehož mohutná postava skvěle kontrastovala s drobnými kolegyněmi, jimiž byly americká sopranistka Lydia Brotherton a německo-norská mezzosopranistka Lena Haselmann. A vlastně i Ostravská banda se celkem zapojila v určitých hereckých kracích a v jednu chvíli nastalo jakési hašteření a došlo k výpadům mezi pěvci a muzikanty. Celé je to úžasná legrace, má to švih i jakési kouzelné tajemství. Obě adventury jsou propojené a představení trvá cca půl hodiny, což je přesně tak akorát, i když tady by rozvleklá nuda asi nehrozila. Už sama Ligetiho hudba je strhující, má jakýsi rockový tah, ovšem bohatě strukturovaný. A ta umělá slova zní neuvěřitelně zajímavě a vůbec ne uměle. Prostě dokonale vycizelovaná ale rozhodně ne akademická věc ani žádný lartpou-rlartismus.

Otázkou je, co ještě je a co už není opera. Kotíkův opus vznikl přímo na objednávku festivalu a je označen jako taneční opera. Věc je ale trochu komplikovanější. Pakliže Ligetiho dílo je záměrný nonsens, tady je těch motivů skutečně přehřelá a ve výsledku může mít člověk pocit, že se tu honí nějak moc zajíců najednou. Instrumentální polohu obstarává houslové duo s příznačným názvem String Noise. Pak tu máme dva pěvce – vedle již zmiňovaného Hollopa ještě basistu Adriana Rosase a pěvkyni, již byla sopranistka Alma Samini – ti sedí a představují postavy ze Shakespearova *Timona Athénského* a někdy to doplňují citacemi Pabla Picassa. Nadále je zde rovněž sedící vypravěčka v podání Pavly Gajdošíkové, která občas čte úryvky z deníků Nathalie Babel, v nichž popisuje útlak Židů v Paříži během druhé světové války. Vlastní jevištní ztvárnění pak představuje pět tanečnicků, jejichž produkce by se údajně měla vztahovat k Shakespearově dramatu.

Pro mne osobně tam jsou už primárně tanečníci nadbyteční a navíc daná choreografie byla značně omšelá a složená jakoby z tisíckrát okoukaných kliše. Úplně zásadní problém však byl, když se vypravěčka překrývala se zpěváky, takže ji nebylo rozumět.

Zpěváci pěli operním způsobem v angličtině, takže tam ta textová stránka byla těžko dešifrovatelná. Zkrátka takový galimatyáš, v němž se poněkud utápěla jinak evidentně zajímavá Kotíkova hudba. Tudíž ta půlhodinka tentokrát byla poněkud zdlouhavější. Prostě někdy méně je více.

Petr Slabý